

Світолюб - Богатир

Наталя Забіла

Що колись в одній країні
біля річки у долині,
де шумів крислатий дуб,
був собі коваль у кузні,
на імення — Світолюб.

Люди дальні та навкружні
йшли до нього,
й словом дружнім
зустрічав усіх коваль,
що кував міцне залізо
й гартував блискучу сталь.

А в країні тій великій,
де було кругом без ліку
і багатства, і красот —
у тяжких, нелюдських злиднях
жив пригнічений народ.

Що не день — важка робота,
холод, голод та скорбота,
ні спочинку, ані втіх
не бувало там ніколи
для людей трудящих тих.

Як не бийся — все однако!
І спитали люди якось
Світолюба-юнака:
— Ой, скажи ж хоч ти, ковалю,
чом це доля в нас гірка?

А юнак відповідає:
— Людський розум не злітає
за призначену межу.
Я на це питання ваше
сам нічого не скажу.

От якби до мене нині
принесли хоч по краплині
ви криничної води —
я б дізнавсь тоді, що саме
призвело нас до біди.

Тут пішли в ліси та гори,
до джерел, криниць
прозорих
навіть згорблені діди,
і принесли по краплині
всі криничної води.

Світолюб води напився,
ясним зором прояснився
і сказав слова такі:
— Від єдиної причини
наші злигодні тяжкі:

Що засів над нашим краєм,
над простором цим безкраїм
лютий велет Громобій,
він живе між гір найвищих
в темній башті мідяній.

Всі багатства, всі красоти,
краю нашого рясноти
забирає він собі.
Через нього гинуть люди
в тяжкій праці та журбі.

Щоб здолати Громобоя,
треба викувати зброю,
меч, що хиби не дає,
бо не в кожній, знайте, зброї
проти нього сила є!

Хто ж скує той меч замовний?..
І народ, надії повний,
знов звернувся до юнака:
— По тобі, ковалю, справа,

бо легка твоя рука!

Світолюб розправив плечі,
стиснув руки молодечі,
аж налився кожен м'яз,
глянув зором прояснілим
і промовив: — Ну, гаразд!

Буду зброю лаштувати —
меч-гартованець кувати,
а щоб мав він справжню міць,
ви мені від ваших вогнищ
по жаринці принесіть!

Розійшлися поодинці
люди всі. І по жаринці
Світолюб принесли.
І розклав юнак багаття —
блиснув племінь серед мли,

і злетіли вгору іскри,
золоті, вогненні бризки —
аж потьмарилось в очу!
Вдарив молот по кувадлу,
по сталевому мечу.

Ой, важкий залізний молот!
Градом піт стікає з чола
і тече струмками з пліч.
Та надійний меч замовний
Світолюб скував за ніч.

А як перший промінь денний
впав з-за гір на ліс зелений,
кинув поклик Світолюб,
на коня баского скочив,
тільки звився буйний чуб!

В небі курява курилась,
по землі трава стелилась,
закипав в озерах вир, —

як помчав стежками в гори
ясноокий богатир.

А за ним струнким загоном
з збройним блискотом та дзвоном
поскакали верхівці —
всі, хто тільки був спроможний
зброю вдержати в руці.

Через ріки, скелі й кручі,
через прірви неминучі
богатирський мчав загін.
І прискочив незабаром
до найвищих верховин.

Там стоїть на чорній скелі,
серед дикої пустелі,
темна башта мідяна,
а навколо — хмура, мертва,
скам'яніла сторона.

Світолюб коня спиняє,
грізним голосом гукає:
— Гей, жорстокий Громобій!
Що ж ти в башті заховався?
Покажись, виходь на бій!

І з'явився велет грізний,
весь у панцирі залізнім,
з булавою та щитом,
аж під хмари досягає
золотий його шолом.

А за велетнем вояки —
вірні слуги-посіпаки,
вкриті золотом-сріблом,
що жили з чужої праці,
награбованим добром.

Велет глянув, подивився,
диким реготом залився,

наче грім загуркотів:
— Хто це тут такий зухвалий
турбують мене схотів?!

Помахав він булавою
над своєю головою,
підступив до юнака...
Міцно стисла меч замовний
Світолюбова рука!

Як метнувся, звівся дубом
кінь баский під Світолюбом —
блиснув племін з-під копит!
Як ударив меч уперше —
розколовсь надвоє щит!

Вдарив ще — сипнули іскри,
розлетілася на дрізки
велетенська булава!
Втретє вдарив — і на землю
покотилась голова!..

І звалилось важко тіло —
аж кругом задвиготіла
з тяжким стогоном земля,
і потрощене каміння
вниз поринуло з шпиля.

В той же час загін народний
одного звалив за одним
всіх приспівників та слуг.
Грім, і дзвін, і стогін битви
розлягалися навкруг.

Клубом курява курилась,
по землі трава стелилась,
як вертався Світолюб.
— Гей, радійте, добрі люди,
бо загинув душогуб!

Та назустріч війську лине

плач і стогін... І руїни
скрізь чорніють навкруги:
всі хатинки, всі будинки
потрощило до ноги.

І тоді промовив знову
до народу тепле слово
ясноокий Світолюб:
— Ой, не плачте, не жалійте
цих потрощених халуп!

Бо взамін тих жител бідних,
де жили ми в горі й злиднях
без спочинку, без утіх,
ми нове збудуєм місто —
світле й радісне для всіх!

Тільки хай до купи нині
кожен з вас хоч по цеглині,
по камінчику знесе —
буде місто це дивніше
і світліше над усе!

Розійшлись по всій країні
і принесли по цеглині
і дорослі, і малі.
І зросло чудове місто,
найсвітліше на землі.

І сказали Світолюбу:
— Ти нас визволив від згуби,
ти життя нам світле дав!
Ти — найдужчий, наймудріший,
ти віднині нами прав!

Богатир сказав народу:
— То ж я з ваших рук не воду,
а народну мудрість пив,
не в огні — в народній силі
всепоборний меч ставив.

Не з цеглин —
з людської праці
підвелися ці палаци,
ці будинки осяйні,
щоб жили в них вільні люди
в праці, творчості й знанні.

Із піщин зростають гори,
із краплин — могутнє море,
а з дерев — зелений сад.
Так і в кожному ширім серці —
щастя спільного заклад!

Розіллялось ясне світло,
дерева в гаях розквітли,
зашумів дрімучий бір —
як народу уклонився
ясноокий богатир.

* * *

Сонце світить і не гасне,
зорі сяють повсякчасно,
не спливають плеса рік —
а народна сила й мудрість
в світі житимуть повік.